

СТАНОВИЩЕ

На доц. Драган Георгиев Немцов, за дисертационния труд „Креативни пространства в немско-български художествени проекти 2006-2011“.

Автор: Ваня Нинчева Кубадинска

Научен ръководител: проф.д.изк. Петер Кънчев Цанев

Представени са следните материали: ръкопис, автореферат и CV. Те отговарят на изискванията на ЗРАС на НХА.

Защо Германия? С нея поддържаме тесни традиционни връзки в областта на културата и изкуството. Германия е в авангарда на модерното и съвременното развитие на изобразителното изкуство – от експресионизма, абстракционизма, Баухауз, Синият конник, Нова вещественост (New Objectivity) до новите жанрове на публичното изкуство (New Public Art – NPA). Като програмен асистент в Гьоте институт-София, Ваня наблюдава „на живо“ осъществяването на съвместните германо-български художествени проекти. За един изследовател това е изключително предимство.

Коя е Ваня? По образователен ценз тя не е художник, нито режисьор, изкуствовед или художествен критик, но нейният богат професионален опит на журналист, образование и култура ѝ дават възможност да мисли и се изразява като всеки един от тях. Ваня е пример за това, какви трябва да бъдат представителите на четвъртата власт в сферата на културата и изкуството. Чрез Гьоте институт Ваня е един от главните фактори за настъпателното утвърждаване на новите жанрове публично изкуство у нас като ефективна форма на арт-диалог между България и Германия.

Дисертационният труд е посветен на новите жанрове публично изкуство. Те са колкото нов вид театър, толкова и нов вид изобразително изкуство. Обединява ги използването на мултимедийните средства и включването на публиката в креативното пространство. Не случайно авторите на проектите са театрални артисти и режисьори. Германските художници са представени с един художник-фотограф /проект „Кравите в Европа“/, а българските художници /50 на брой!/ в проекта „Когато ценностите добиват форма“ са създатели на мини-инсталации.

Дисертационният труд е научно-приложно изследване, представено с оригинална структура и съдържание. Те провокират актуални въпроси и проблеми за съдбата на изкуството в глобализирания свят и обединена Европа. Някои от тях, според мен, са от особено значение.

Музейно и публично креативни пространства. В теоретичната част на дисертационния труд те се противопоставят в полза на публичното пространство, което има по-голям потенциал да отговори на предизвикателствата на съвременното демократично общество. Тук не става дума за музейно пространство в физически смисъл, като изложбена площ, а като вид творчество и новата роля на художника. Проектът „Кравите в Европа“ е показан в изложбен формат, а „Дано тенът се запази“ - в изложбен и сценичен формат. В „музейното“ творчество проучвателният етап от скици, етюди, документи обикновено не се показва, докато в публичното изкуство те са неделима част от презентацията на проектите.

Битката за зрителя. В музейното изкуство художникът е „зад кадър“, невидим е за зрителя. В новите публични жанрове той е „на светло“, заедно с зрителя. Битката за зрителя е въпрос на оцеляване на изкуството. Тя се води на два фронта – за привличане на публиката и за нейното художествено образование. Проектът „+359 TOPOLOGY“ се осъществява съвместно с зрителя. В „Когато ценностите добият форма“ и „Cargo Sofia“ той е въввлечен в процеса на възприемането на естетическите продукти.

Образованието като посредник. NPA изисква нов тип зрител, който да има сетивата и вътрешната нагласа да възприема неговите произведения. Трудно може да се предположи, че един такъв „нов“ зрител, дори образован, ще има същите асоциации от фотосите „Кравите в Европа“, които да съвпадат с концепцията на автора. Съвсем друга е ситуацията при диалоговите пърформанси. Там зрителят по собствено желание се включва в действия, които го водят непринудено към разкриване на авторския замисъл. Въпреки това, необходим е посредник между зрителя и публичните форми. Най-малкото, за да го подготви за срещата с тази нетрадиционна форма на изкуство. На Запад се хвърлят огромни усилия и средства за огромяване на новия зрител - научни и популярни публикации, уоркшоп, семинари, дисертации, учебници. Дисертационният труд е принос в това отношение на нашия образователен фронт.

Изкуство и политика – розови и черни очила. Ваня поставя открито за дискусия проблемът за взаимозависимостите между изкуството и политиката. В „Дано тенът се запази“ тоталитарният режим от миналото е погледнат с розови очила, а в „Cargo Sofia“ демократичният режим днес – през черни очила. С розовите очила на ге-де-рейският турист лесно може да се докаже, че в социалистическа България не всичко е било в сиво. Но по това време и в западния свят, зад желязната завеса, не всичко е било цветно. Критиката на Ваня за уродливите явления в нашата псевдо-капиталистическа действителност също се основава на факти. Но у нас има и факти за развитие и подем в изкуството, основани на реалната творческа свобода. Въпрос на гледна точка.

Гледни точки. Тази рубрика е основен принос и сърцевина на дисертационния труд. Моята гледна точка, Гледната точка на публиката и Гледната точка на медиите разкриват аналитико-критическата компетентност на Ваня. Гледните точки са своеобразен рейтинг на проектите. Въпреки че общественото мнение не винаги е меродавно /да си припомним реакцията му срещу Айфеловата кула, импресионистите и абстракционистите/, Дюфрен е прав, че днес изкуството не може да го пренебрегва, ако иска да оцелее.

Пазар и финансиране на изкуството. В дисертационния труд се изтъква пазарната стойност на „музейните“ творби, но не се споменава за финансирането на проектите. Смятам, че такава информация е необходима. Обикновено те се финансират авансово или по етапи, по подобие на творческите командировки и контрактиции от времето на соц.

Пътят на изкуството в Европейския съюз. Дисертационният труд възплъщава идеята за новата роля на изкуството в обединена Европа. С убеден оптимизъм Ваня е радетел за доминиране на изкуството за сътрудничество и диалог при запазване на неговата национална идентичност. Ролята на Гюте институт за постигането на тази цел е безспорна. Приносът на дисертационния труд – също.

„Просто казано“ е предпочитан израз на Ваня, когато трябва да обобщи нещо или да направи изводи. Този неин подход ми допадна, затова ще го приложа в моето становище. Просто казано, приемам приносите за доказани. Дисертационният труд има подчертано актуално значение. С неговата публикация ще се допринесе за повишаване качеството на обучението на студентите не само в катедра Психология на изкуството, художествено образование и общообразователни дисциплини, но и в други катедри на НХА и ВУЗ. Тя ще предизвика интерес сред професионалисти и в широката публика, която има афинитет към новите жанрове публично изкуство.

Заключение: предлагам на Ваня Нинчева Кубадинска да се присъди по достойнство образователната и научна степен „доктор“.

Подпис,

.....

/доц.Д.Немцов/

София, 10.06.2016 г.